Tale til Bent Melchior-prisen 2026

Kære alle,

Mit navn er Adam, og jeg er barnebarn af Bent Melchior.

Jeg er født og opvokset i Danmark og havde den store glæde og det privilegium at vokse op med min farfar Bent og farmor Lilian tæt på os. Det var ikke mange af mine bedsteforældres børnebørn, der havde den samme mulighed, og den dag i dag betragter jeg det som en helt særlig gave.

Der er mange minder, der får mig til at smile, når jeg tænker på min farfar.

Ligesom resten af familien – inklusive min farfar – var jeg meget glad for fodbold. Det blev derfor også til rigtig mange kampe. Både på de store baner i Kløvermarken og Ryparken, men også på de lidt mindre baner hjemme i min farmors og farfars stue.

Vi var hos dem næsten hver lørdag efter Shabbatgudstjenesten i synagogen. Der blev serveret dejlig mad, som min farmor havde lavet, men for mig var et af dagens højdepunkter fodbolden i stuen – især da jeg var lidt mindre.

De boede i en lejlighed, hvor der heldigvis var plads til lidt fodbold. Vi brugte det flotte antikke skab som mål, og så gik kampen ellers.

Når gæsterne havde siddet længe nok ved spisebordet, var det tid til at rykke ind i stuen, hvor kaffen og småkagerne skulle serveres. Min bror og jeg fortsatte naturligvis med at spille fodbold, men nu foregik det lidt mere forsigtigt. For vi vidste godt, at i det sekund en bold fløj hen over kaffebordet, var kampen slut!

Og det var Bent Melchior, som mange af jer måske først og fremmest kender som et roligt og rummeligt menneske, der dømte kampen færdig med høj røst, og fortalte os at nu skulle vi stoppe eller finde et andet sted at spille.

Lørdagen var på den måde en helt særlig del af mit liv sammen med min farfar og farmor.

Selvom min farfar boede relativt tæt på synagogen, kunne hans ben i de senere år godt bruge en hjælpende hånd – eller en skulder.

Selvom nogle fredagsaftener godt kunne blive lidt lange, især i gymnasietiden, glædede jeg mig til at stå foran min farfars dør præcis klokken 8.50, så vi sammen kunne gå til synagogen.

Jeg må dog indrømme, at der var enkelte gange, hvor jeg ikke nåede ud ad døren til tiden. Og selvom jeg satte farten op, kunne jeg på afstand se min farfar stille og roligt gå afsted mod Israels Plads.

Han var dog altid bare glad for at se mig, uanset om jeg kom til tiden eller ej.

For mig var det nogle skønne 30 minutters alenetid med ham. Vi talte om alt fra ugen, der var gået, til hans mange inspirerende historier fra livet som barn og ung.

Der var også en anden ting, som altid fascinerede mig på de gåture: Alle de mennesker, der hilste på ham undervejs.

Det var mennesker fra alle samfundslag og med vidt forskellige baggrunde. Og for mig var det et meget tydeligt billede på, hvilken brobygger min farfar var. Han havde skabt relationer på tværs af mennesker, og det var tydeligt, at respekten gik begge veje.

Et andet særligt minde, jeg har med min farfar, er fra dengang, jeg var 12 år og skulle forberedes til min bar mitzvah som 13-årig.

Ligesom med min storebror var det min farfar, der skulle lære mig at læse fra Bibelen til den store dag. Vi øvede os i omkring et halvt år, og én gang om ugen tog jeg hjem til mine bedsteforældre, hvor han hjalp mig med at læse og synge de rigtige toner.

Min farfar havde en enorm tålmodighed med mig. Man kunne mærke, at han virkelig glædede sig over at være min lærer. Han gjorde det ikke, fordi han skulle, men fordi han havde lyst.

Og efter hver undervisningstime ventede der en dejlig tallerken med min farmors boller og alt muligt lækkert ovenpå. Der kom vel også en småkage eller to bagefter.

Min farfar vidste godt, at jeg tog undervisningen seriøst, men han vidste nok også, at jeg ikke havde noget imod, at vi blev færdige, så jeg kunne komme ud til tallerkenen.

En anden ting, jeg altid vil huske min farfar for, var den kærlighed, han havde til min farmor. Den omsorg han havde for hende, og den respekt, han altid viste for alt det, hun gjorde, så han kunne passe sine gøremål og gøre de ting, han skulle.

Min farmor fik sværere ved mange ting i sine senere år, men her tog min farfar over og hjalp med alt, hvad han kunne, for at gøre min farmor glad og gøre hendes hverdag lettere.

Særligt dengang min farmor boede på plejehjem, så jeg, hvor stor hans kærlighed til hende var. Hver eneste dag, uanset hvad han ellers skulle, eller hvordan vejret var, tog han afsted for at være sammen med hende.

De havde et helt særligt forhold, og den måde, de stadig kiggede på hinanden på, selv efter så mange år sammen, er noget helt unikt. Den kærlighed og omsorg, de havde for hinanden, er noget, jeg ønsker for alle mennesker at opleve. Det er et kærlighedsforhold, jeg altid vil se op til.

Når jeg tænker tilbage på de minder, er der én ting, der går igen.

Min farfar var og er et stort forbillede for mig.

Han så mennesker som mennesker. Ikke som en bestemt hudfarve, religion eller baggrund. Han mødte mennesker med respekt, nysgerrighed og en grundlæggende tro på det gode i andre.

Han troede på det bedste i mennesker, og det var ofte også det, han fik tilbage.

Det er noget, jeg selv har forsøgt at tage med mig i mit liv. Og jeg ved, at mange andre, der har kendt ham, også forsøger at leve efter netop de værdier.

For mig er det måske noget af det vigtigste, min farfar har lært mig. At man ikke behøver at være enig med alle eller have den samme baggrund for at møde hinanden med respekt. Man skal først og fremmest se mennesket foran sig.

Og det leder mig til det, jeg synes, vi alle kan tage med os fra min farfar.

Han gjorde ikke de gode gerninger, han gjorde, fordi han skulle. Han gjorde det heller ikke for at blive kendt, få anerkendelse eller modtage priser.

Han gjorde det, fordi han følte, at det var det rigtige at gøre. Som menneske. Og som jøde.

Han følte et ansvar for sine medmennesker – også dem, der var anderledes end ham selv. Og han handlede på det ansvar gennem hele sit liv.

Hvis der er én ting, jeg håber, vi alle kan tage med os i dag, så er det derfor ikke bare at huske Bent Melchior for alt det, han gjorde, men også at lade os inspirere af den måde, han gjorde det på.

At møde mennesker med åbne arme. At være nysgerrige på hinanden. At bygge broer i stedet for mure. Og ikke mindst at gøre det, vi selv mener er rigtigt – også når ingen kigger.

For i sidste ende handler det ikke om, hvor mange mennesker der kender ens navn, men om hvor mange mennesker der har følt sig set, hørt og respekteret af én.

Det er den arv, min farfar har efterladt.

Og det er en arv, jeg er utrolig stolt af at være en del af.

Tak.